

Prins Mauritsstraat 17, 4141 JC Leerdam, Postbus 75, 4140 AB Leerdam
T +31 345 63 96 96 W rps.nl

NATUURTOETS FLORA- EN FAUNAWET
ACHTERWILLENSEWEG 112 - GOUDA

Opdrachtgever
Contactpersoon

Gemeente Gouda
mevrouw J. Seumeren

RPS advies- en ingenieursbureau bv

Referentienummer	1601060A01-R16-795
Projectleider	T. Denayère
Auteur	S.D.M. Tummers
Datum	20 oktober 2016
Versie	definitief

paraaf voor akkoord:

Tom Denayère
Teamleider Natuur, Recreatie en Waterbeheer

Dit rapport is vertrouwelijk. Geen enkel deel van dit rapport mag aan derden openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van RPS advies- en ingenieursbureau bv of van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Doel natuurtoets.....	3
1.3.	Flora- en faunawet in het kort	3
1.4.	Wet Natuurbescherming 2017	4
2.	OPBOUW NATUURTOETS	5
2.1.	Projectgebied en werkzaamheden	5
2.2.	Inventarisatie.....	5
2.2.1.	Beschikbare gegevens	5
2.2.2.	Veldgegevens beschermde soorten	6
2.2.3.	Veldgegevens biotopen	6
2.3.	Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden.....	6
2.4.	Bepaling mitigerende en compenserende maatregelen	6
2.5.	Toetsing aan Flora- en faunawet	6
3.	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	7
3.1.	Ligging en omschrijving projectgebied	7
3.2.	Werkzaamheden en planning	8
3.2.1.	Planning	9
4.	INVENTARISATIE	10
4.1.	Beschikbare gegevens	10
4.2.	Uitgevoerde veldinventarisatie.....	10
4.3.	Aanwezige of te verwachten soorten.....	10
4.3.1.	Vleermuizen	10
4.3.2.	Jaarrond beschermde vogels	11
4.3.3.	Overige soortgroepen	11
4.4.	Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde fauna	12
5.	EFFECTANALYSE	13
5.1.	Vleermuizen	13
6.	VOORZORGSMATREGELEN	14
7.	TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET.....	15
7.1.	Wettelijk belang project.....	15
7.2.	Noodzaak aanvragen ontheffing Flora- en faunawet.....	15
7.3.	Wet Natuurbescherming	15
8.	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	16
8.1.	Samenvatting	16
8.2.	Conclusie	16
9.	BRONNEN	17

BIJLAGEN:

- 1 Natuurwetgeving
- 2 Verspreidingskaart vleermuisonderzoek

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Nabij het nieuwbouwproject Middenwillens komt een kavel vrij die door de gemeente Gouda verkocht wordt als bouwka­vel voor particuliere ontwikkeling. De kavel ligt naast de woning aan de Achterwillenseweg 112 te Gouda. Voor deze kavel is een quick scan uitgevoerd in maart 2016 (RPS), waarin het advies is gegeven om een aanvullend vleermuisonderzoek uit te voeren.

Deze natuurtoets behandelt de uitkomsten van het vleermuisonderzoek conform het vastgestelde vleermuisprotocol, overige aanwezige beschermde soorten en de toetsing aan de Flora- en faunawet en Wet Natuurbescherming.

1.2. Doel natuurtoets

Het doel van de natuurtoets is het in beeld brengen van de beschermde planten- en diersoorten die voorkomen in het projectgebied. Informatie hierover is noodzakelijk omdat op deze wijze getoetst kan worden of voor de voorgenomen ingreep ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Ook kunnen aan de hand van de verkregen informatie, indien nodig, compenserende en/of mitigerende maatregelen worden voorgesteld.

Bij ruimtelijke ingrepen zoals het bebouwen van een kavel moet worden getoetst of er sprake is van strijdigheid met de Nederlandse natuurwetgeving. Bij dit project moet rekening worden gehouden met de Flora- en faunawet (zie ook bijlage 1).

Dit rapport dient meerdere functies. Enerzijds wordt in dit document verslag gedaan aan de initiatiefnemer (Gemeente Gouda) van het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten in het projectgebied. Daarbij wordt ook aangegeven welke maatregelen en vervolgstappen genomen moeten worden voor een correcte uitvoering van het project. Anderzijds bevat dit rapport de ecologische onderbouwing voor een ontheffingsaanvraag bij het bevoegd gezag.

1.3. Flora- en faunawet in het kort

De Flora- en faunawet is gericht op de duurzame instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Deze wet heeft een aantal verbodsbepalingen, maar ook voorwaarden waaronder bepaalde handelingen mogen plaatsvinden. De Flora- en faunawet geeft uitvoering aan de nationale en internationale doelstellingen voor de natuurbescherming in Nederland, samen met de Natuurbeschermingswet.

De via de Flora- en faunawet beschermde soorten zijn in drie categorieën onderverdeeld:

- tabel 1 - algemene soorten,
- tabel 2 - overige soorten,
- tabel 3 - soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn of in bijlage 1 van de AMvB en vogels.

Voor soorten uit tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht zolang er zorgvuldig gehandeld wordt. Soorten uit tabellen 2 en 3 genieten een zwaarder beschermingsregime. Bij ruimtelijke ingrepen waarbij schade verwacht wordt ten aanzien van tabel 2-soorten kan in sommige gevallen volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt worden.

Wanneer voor tabel 2-soorten voldoende mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om de negatieve effecten van de uitvoeringswerkzaamheden (ingreep) op beschermde soorten te voorkomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig. De mitigerende maatregelen dienen dan wel duidelijk beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol, toegespitst op het

onderliggende project. Is het niet mogelijk om voldoende mitigerende maatregelen te nemen voor tabel 2-soorten, dan dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Wanneer voor tabel 3-soorten negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen, dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hiervoor dienen een alternatievenafweging te worden opgesteld en het wettelijk belang te worden aangetoond.

1.4. Wet Natuurbescherming 2017

Vanaf januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden. Hierbij worden de huidige Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet samengevoegd tot één wetgeving. Het bevoegd gezag gaat over naar de provincie. Ten aanzien van projecten op nationale schaal blijft de Rijksdienst van Ondernemend Nederland bevoegd gezag.

In de Wet Natuurbescherming wordt een onderscheid gemaakt ten aanzien van beschermde Soorten en ten aanzien van (Natura 2000) Gebieden. Ten aanzien van het onderdeel Gebieden wijzigt de wetgeving nagenoeg niet, doordat deze gericht is op de Europese regelgeving van de Habitat- en Vogelrichtlijn.

Ten aanzien van de huidige beschermde soorten via de Flora- en faunawet zal een verandering plaatsvinden waarbij voor sommige soorten de beschermingsstatus vervalt en voor andere soorten mogelijk zwaarder wordt. Ten aanzien van soorten die via de Habitatrichtlijn (zoals vleermuizen), Vogelrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn worden beschermd verandert de wetgeving niet.

Wat de daadwerkelijke gevolgen van de nieuwe natuurwetgeving exact gaat inhouden is op dit moment echter nog niet duidelijk. De verschillende provincies geven per soort aan op welke wijze een soort wordt beschermd en voor welke soort een vrijstellingsregeling van toepassing wordt. Wanneer over de beschermingsregime meer bekend is, kan aanvullend advies worden gegeven voor onderhavig project.

2. OPBOUW NATUURTOETS

In dit hoofdstuk wordt de opbouw en inhoud van de natuurtoetsrapportage beschreven. In de volgende hoofdstukken wordt inhoudelijk ingegaan op de aspecten van onderhavig project.

2.1. Projectgebied en werkzaamheden

De ligging van het projectgebied wordt omschreven en de begrenzing wordt aangegeven op een topografische kaart. Daarnaast wordt ook aangegeven hoe het projectgebied ten opzichte van een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied of het Natuurnetwerk Nederland ligt.

Voor de uitvoering van het project worden de verschillende werkzaamheden beschreven, waaronder de uitvoeringsperiode (planning), het te hanteren materieel en een eventuele fasering in de tijd.

2.2. Inventarisatie

De basis voor de natuurtoets wordt gevormd door gegevens over het voorkomen en de verspreiding van beschermde planten- en diersoorten binnen het projectgebied. Hiervoor wordt enerzijds een bureaustudie uitgevoerd naar bestaande, beschikbare verspreidingsgegevens, anderzijds vinden een of meerdere veldinventarisaties plaats.

2.2.1. Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of zijn op internet te raadplegen via Quickscanhulp.nl.

Gebruik Quickscanhulp.nl

Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wat verspreiding betreft wel of niet in het plangebied kan voorkomen.

Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand beschermde soorten in relatie tot het plangebied zitten. De applicatie geeft niet weer waar welke soorten zitten, wanneer ze zijn waargenomen en hoe ze zijn waargenomen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

Quickscanhulp.nl bevat alle data die aanwezig zijn in de NDFF. Er wordt niet geselecteerd op type waarneming (monitoringsgegevens, losse waarnemingen, ed.), gebruikte methode of periode van het jaar. Alleen soorten beschermd middels tabel 2 en 3 in de Flora- en faunawet die in de afgelopen 5 jaar zijn waargenomen, worden weergegeven.

Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, kan inzicht worden verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied. De beschikbare gegevens dienen beoordeeld te worden op de bruikbaarheid. Verspreidingsgegevens van vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren, vogels, insecten en weekdieren mogen maximaal 5 jaar oud zijn, planten maximaal 10 jaar. Hierbij gelden echter enkele uitzonderingen waardoor verspreidingsgegevens van sommige soorten niet ouder dan 1 of 3 jaar mogen zijn.

De bestaande gegevens worden veelal op uurhok (5*5 km)- of kilometerhokniveau (1*1 km) weergegeven. Een nadeel hiervan is dat dan nog niet met zekerheid bekend is of de betreffende planten- of diersoort ook daadwerkelijk in het projectgebied voorkomt (bijvoorbeeld doordat het projectgebied klein van oppervlakte is) en wat de functie van het gebied is voor deze soort. Daarnaast kan het voorkomen dat gebieden niet onderzocht zijn (of slechts op enkele soortgroepen) of dat de verspreidingsgegevens niet beschikbaar zijn gesteld.

2.2.2. Veldgegevens beschermde soorten

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt verkregen door het uitvoeren van een veldinventarisatie. Met deze inventarisatie kan het voorkomen van planten- en diersoorten met zekerheid worden vastgesteld via directe of indirecte waarneming (sporen). Tijdens de inventarisatie wordt gericht onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van verschillende beschermde en bedreigde soorten in het projectgebied. Hiervoor worden beschikbare, goedgekeurde en algemeen geaccepteerde inventarisatieprotocollen toegepast om een volledig beeld te verkrijgen van de aanwezige soorten en de functie van het gebied voor deze soort.

2.2.3. Veldgegevens biotopen

Door de biotopen in het projectgebied te inventariseren en te beschrijven, kan beoordeeld worden wat de functie en de kwaliteit van het gebied zijn voor de aanwezige beschermde soorten. Daarnaast kan beoordeeld worden of soorten die vermeld worden in de bestaande gegevens ook daadwerkelijk in het gebied verwacht mag worden.

2.3. Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden

Wanneer bekend is welke soorten in het projectgebied aanwezig zijn of verwacht mogen worden, kan beoordeeld worden welke effecten te verwachten zijn door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Het betreft hier een beschrijving van verwachte tijdelijke effecten en/of effecten op langere termijn als gevolg van de nieuwe gebiedsinrichting.

2.4. Bepaling mitigerende en compenserende maatregelen

Negatieve effecten op beschermde soorten kunnen allereerst voorkomen worden door voorzorgsmaatregelen te nemen. Wanneer negatieve effecten als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden toch worden verwacht, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden opgesteld en nageleefd. Hiermee wordt de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen gegarandeerd. De mitigerende maatregelen sluiten aan op reeds opgestelde maatregelen in bestaande, goedgekeurde gedragscodes en soortenstandaards.

2.5. Toetsing aan Flora- en faunawet

Wanneer negatieve effecten op zwaardere beschermde soorten niet voorkomen kunnen worden, moet een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Hiervoor moet duidelijk zijn wat het wettelijk belang van de voorgenomen ingreep is, de mogelijke alternatieven moeten worden afgewogen en een toetsing moet plaatsvinden waarbij wordt nagegaan of de gunstige staat van instandhouding van de soort in gevaar komt.

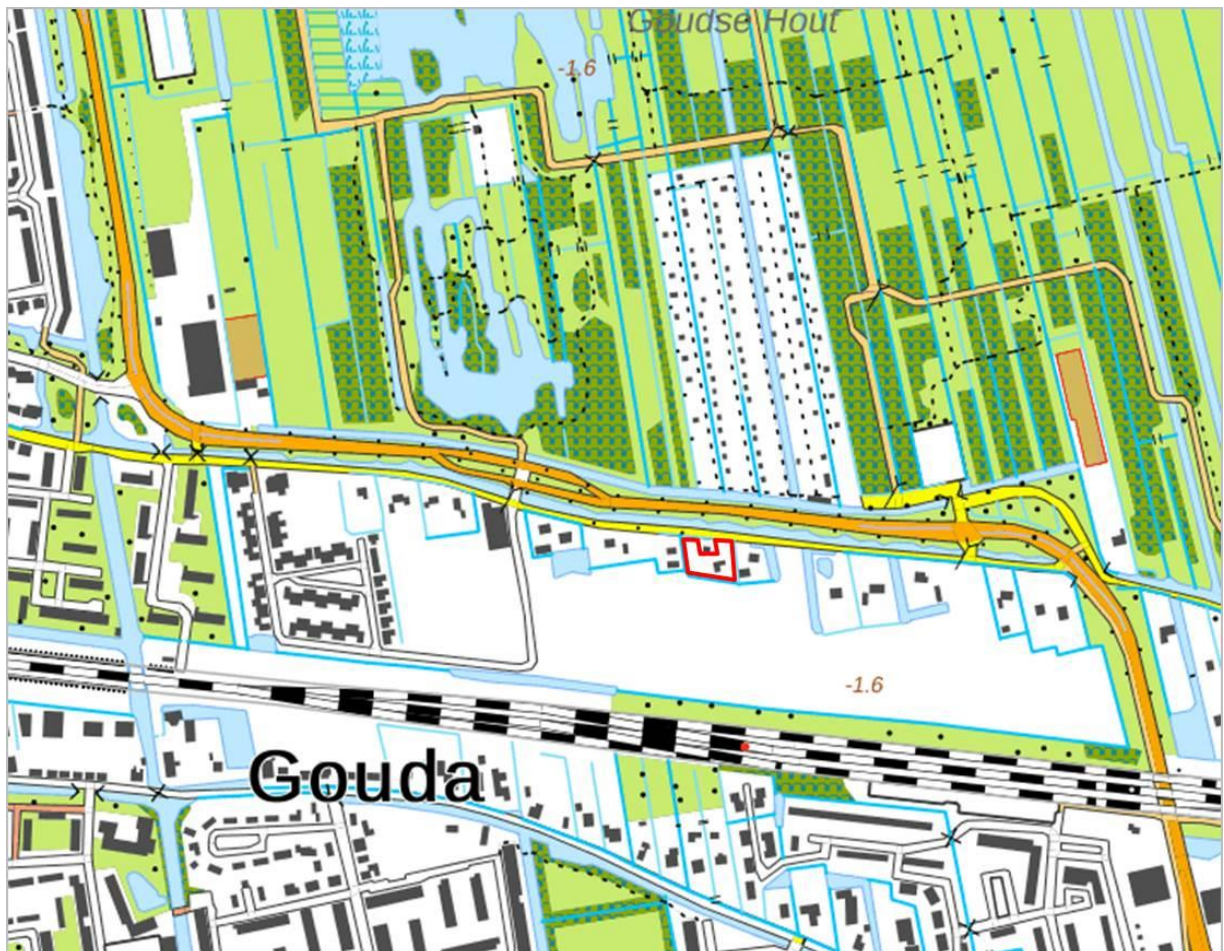
3. PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

3.1. Ligging en omschrijving projectgebied

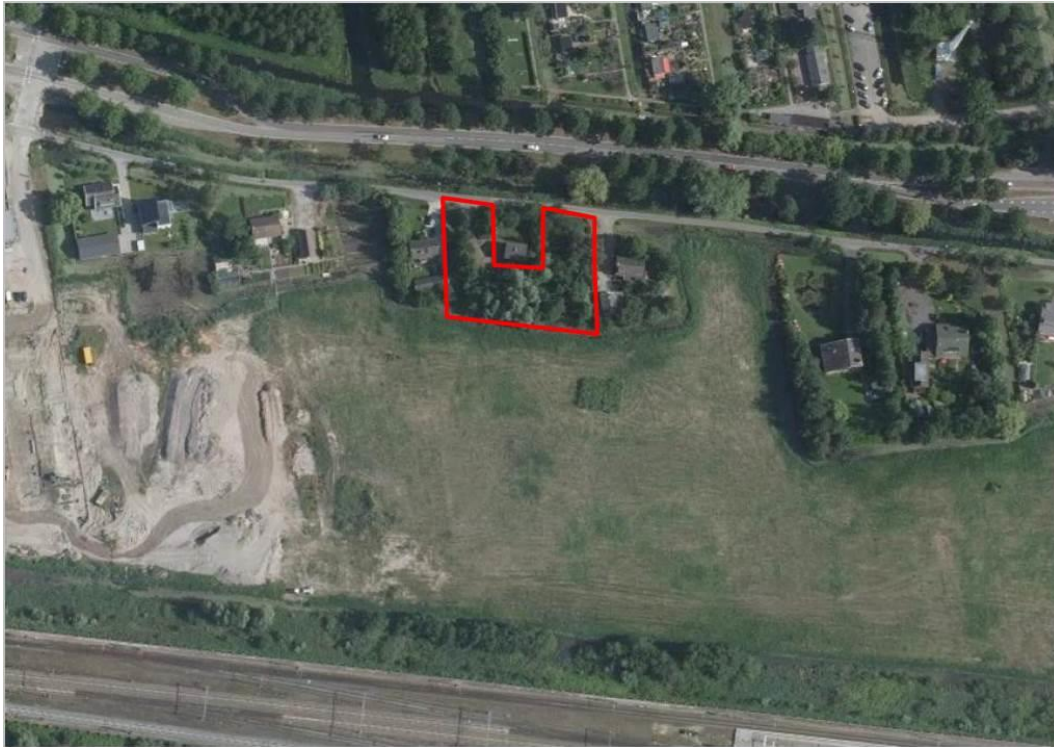
Het projectgebied ligt aan de Achterwillensweg 112 in Gouda, gemeente Gouda, provincie Zuid-Holland. De Amersfoort-coördinaten zijn: 110 - 447. Het projectgebied betreft alleen het erf met de aanwezige houtige vegetatie (zie figuur 3.1 en 3.2, aangegeven met de rode lijn). De woning (nr. 112) behoort niet tot het projectgebied. Figuur 3.1 toont binnen het projectgebied in het zuidoostelijk deel een gebouw. Dit gebouw is niet meer aanwezig ten tijde van het veldbezoek tijdens de quick scan en het vleermuisonderzoek.

De houtige vegetatie bestaat uit diverse bomen van verschillende omvang, gelegen langs een watergang. De aanwezige bomen zijn onder andere schietwilg en zwarte els met een onderbegroeiing van kruiden en gras.

In de omgeving zijn diverse solitaire huizen met groene erven aanwezig. Aan de noordzijde ligt parallel aan de Achterwillensweg een doorgaande weg (Goudse Houtsingel, N452). Ten noorden van die weg ligt het natuur- en recreatiegebied Goudse Hout. Aan de zuidzijde wordt een nieuwbouwwijk gerealiseerd. Ten zuiden van de nieuwbouwwijk ligt de spoorlijn Gouda - Utrecht.

Figuur 3.1: ligging projectgebied is aangegeven met de rode lijn (Bron kaart: CC BY 3.0 Kadaster).

Figuur 3.2: Ligging projectgebied is op de luchtfoto aangegeven met een rode lijn (Bron foto: CC BY 3.0 Kadaster).

3.2. Werkzaamheden en planning

De aanwezige houtige beplanting in het projectgebied dient verwijderd te worden en het terrein dient vrij van obstakels, verharding en dergelijke te worden gemaakt. De houtige vegetatie dient alleen te worden verwijderd op de kavel aan de westzijde van huisnummer 112. De houtige vegetatie aan de oostzijde blijft behouden.

De reden voor het verwijderen van de houtige beplanting, is het gereed maken van de kavel voor de verkoop.

Figuur 3.3: Te kappen bomen ten behoeve van de verkoop van bouwkavels

Ter plaatse van het projectgebied vindt inbreiding plaats voor woningbouw waarbij de beschikbare oppervlakte plaats biedt aan drie bouwkavels. De bouwkavels worden verkocht voor particuliere ontwikkeling. De koper van een bouwkavel laat, onder voorbehoud van een aantal voorwaarden, de woningen zelf ontwerpen en bouwen.

De huidige woning aan de Achterwillenseweg 112 blijft behouden. Ten zuiden van het projectgebied vindt op dit moment reeds woningbouw plaats in het kader van het nieuwbouwproject Middenwillens (zie figuur 3.4).

Figuur 3.4: Indeling van de te bouwen nieuwbouwwijk ten zuiden van het projectgebied, wat is aangegeven met de rode lijn.

3.2.1. Planning

De kap- en opschoonwerkzaamheden worden op een zo kort mogelijke termijn, in het laatste kwartaal van 2016, uitgevoerd.

4. INVENTARISATIE

4.1. Beschikbare gegevens

Voor dit project is gebruik gemaakt van Quickscanhulp.nl, de rapportage van de quick scan, landelijke soortverspreidingsatlassen en relevante internetpagina's

4.2. Uitgevoerde veldinventarisatie

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door Regelink Ecologie en Landschap. Het vleermuisonderzoek is conform het door de Gegevensautoriteit Natuur vastgestelde vleermuisprotocol (versie maart 2013) uitgevoerd op de volgende tijdstippen.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Weersomstandigheden
26 mei 2016	21.30 – 00.00	Vliegroue en foerageergedrag	14 °C, onbewolkt, droog, 1 Bft
12 september 2016	20.30 – 23.30	Vliegroue en foerageergedrag	21 °C, onbewolkt, droog, 0 Bft

Gedurende de periode 15 april – 1 oktober werden twee bezoeken direct vanaf zonsondergang tot minimaal twee uur na zonsondergang uitgevoerd. Per onderzoeksrone is minimaal twee uur geïnventariseerd.

Tijdens de veldbezoeken werd op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en veragingsfunctie (type: Petterson D240x) werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, werd een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound werden de opnamen nader geanalyseerd. Hierbij werden de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Voor sociale geluiden van vleermuizen werd gebruik gemaakt van Middleton, 2014. Door daarnaast zo veel mogelijk visueel waar te nemen werd de determinatie geverifieerd en werd het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip ook wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet.

4.3. Aanwezig of te verwachten soorten

4.3.1. Vleermuizen

Tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek in 2016 zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. Hieronder wordt per soort aangegeven welke functie het projectgebied en de directe omgeving voor de soort hebben. In bijlage 2 is een verspreidingskaart opgenomen.

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de inventarisaties zijn verspreid over het projectgebied enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Opvallend is de verhoogde jachtactiviteit met meerdere individuen vroeg

op de avond waarbij vleermuizen vanuit het westen komen. Vermoedelijk is nabij een (kraam)verblijfplaats aanwezig. Na enkele uren is de jachtactiviteit beperkt tot af en toe een individu.

Ruige dwergvleermuis

Tijdens de gebiedsbezoeken is diverse malen een waarneming van jagende ruige dwergvleermuizen gedaan. Het betrof enkele waarnemingen van een enkel individu.

Hoewel niet het doel van het onderzoek het vaststellen van verblijfplaatsen betrof, zijn er wel enkele aanwijzingen hiertoe. Tijdens de nazomer/ najaar is een roepend mannetje van ruige dwergvleermuis aangetroffen in het projectgebied. Het paarverblijf is niet in het projectgebied zelf aangetroffen, maar is vermoedelijk aanwezig in de woning op het naastgelegen erf van huisnummer 112.

Laatvlieger

Tijdens het kraamseizoen zijn enkele waarnemingen van laatvlieger gedaan. Het betrof kortstondige waarnemingen aan het begin van de nacht. De dieren hebben waarschijnlijk een (kraam)verblijfplaats ten westen van het plangebied.

Conclusie functie projectgebied voor vleermuizen

Op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren en de in ruime mate aanwezige alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het projectgebied geen essentieel foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger is.

De in het projectgebied aanwezige houtige beplanting worden niet als vliegroute gebruikt. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in het projectgebied.

Hoewel niet het doel van het onderzoek het vaststellen van verblijfplaatsen betrof, zijn er wel enkele aanwijzingen hiertoe. Zo zijn in het kraamseizoen van zowel gewone dwergvleermuis als laatvlieger vroeg op de avond activiteiten waargenomen. De dieren waren afkomstig uit westelijke richting en hebben zeer vermoedelijk een (kraam)verblijfplaats nabij.

Tijdens de paarperiode (augustus – september) functioneert de woning grenzend aan het projectgebied naar verwachting als paarverblijfplaats voor ruige dwergvleermuis.

4.3.2. Jaarrond beschermde vogels

Uit de quick scan komt naar voren dat het projectgebied deel kan uitmaken van leefgebied van de jaarrond beschermde vogels huismus, gierzwaluw, slechtvalk en steenuil. Deze uitspraak is gebaseerd op basis van de melding van waarnemingen van deze soorten op 0-1 km afstand van het projectgebied.

Tijdens de rondes van het vleermuisonderzoek die relatief vroeg op de avond zijn gestart zijn geen huismussen, gierzwaluw of slechtvalk waargenomen.

De woningen in de directe omgeving van het projectgebied hebben geen functie als vaste rust- en verblijfplaats voor steenuil. Steenuil is via Waarneming.nl waargenomen ten zuidoosten van het projectgebied op de hoek van de Goverwellesingel en het spoor. In die hoek zijn verschillende waarnemingen gedaan die zich verder in oostelijke richting voortzetten. Dit kan er op duiden dat in het oosten van Gouda een territorium van een steenuil aanwezig is, waar het projectgebied geen deel van uitmaakt. Ook tijdens de rondes voor het vleermuisonderzoek is geen steenuil waargenomen. Door de huidige bouwwerkzaamheden is het gebied rondom het projectgebied ook niet meer geschikt als foerageergebied.

4.3.3. Overige soortgroepen

Ten aanzien van de overige soortgroepen wordt verwezen naar de quick scan rapportage (*RPS, maart 2016*).

4.4. Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde fauna

Van de in tabel 4.2 opgenomen diersoorten mag, gezien het voorgaande, worden aangenomen of is met zekerheid vastgesteld dat zij binnen het projectgebied voorkomen.

tabel 4.2: Aangetroffen beschermde fauna

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel-/ Habitat- richtlijn**	Rode lijst
Zoogdieren ***				
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	gewone dwergvleermuis (f)	3	IV	-
<i>Pipistrellus nathusii</i>	ruige dwergvleermuis (f, vb)	3	IV	-
<i>Eptesicus serotinus</i>	laatvlieger (f)	3	IV	-

* tabel 1: algemene soorten, tabel 2: overige soorten en tabel 3: soorten bijlage 1 AMvB of Habitatrichtlijn.

** Habitatrichtlijn II: soorten van Europees belang, IV: verbod op verstoren of vernietigen van de soort en zijn leefgebied

*** Bij vleermuizen wordt met een 'f' aangegeven dat het om foerageergebied gaat, met een 'vl' wordt een vliegrouete aangegeven en met een 'vb' wordt een vaste rust- en verblijfplaats aangegeven.

5. EFFECTANALYSE

Het vrijmaken van een terrein ten behoeve van een bouwka­vel kan effecten hebben op de aanwezige beschermde soorten. Deze effecten, zowel op korte (tijdens de uitvoering, vierde kwartaal 2016) als op de lange termijn (na de uitvoering) worden hieronder beschreven.

5.1. Vleermuizen

Het uitvoeren van de werkzaamheden voor het verwijderen van de houtige vegetatie en de verdere bouwactiviteiten binnen het projectgebied kunnen tijdelijk leiden tot verstoring van foerageergebied en verblijfplaatsen, wanneer breed uitstralende bouwverlichting wordt toegepast. Dit is aan de orde in de periode april - november, bij gebruik van verlichting tussen zonsondergang en -opkomst. De verstoring door bouwverlichting dient voorkomen te worden middels het nemen van voorzorgsmaatregelen (zie hoofdstuk 6).

Het verwijderen van de houtige vegetatie heeft op de lange termijn geen negatief effect op de lokaal aanwezige populatie van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. In het projectgebied komen slechts een gering aantal dieren foerageren en in de directe omgeving blijft voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Het verwijderen van de vegetatie heeft op de lange termijn ook geen effect op de mogelijk aanwezige verblijfplaats van ruige dwergvleermuis in de woning grenzend aan het projectgebied. De woning blijft aanwezig, evenals het omringende erf. N.B. voorgenomen werkzaamheden aan de woning zijn niet bekend bij RPS.

Uit bovenstaande kan dan ook geconcludeerd worden dat de houtige vegetatie binnen het projectgebied verwijderd kan worden, met voorzorgsmaatregelen, zonder negatieve effecten op vleermuizen.

6. VOORZORGSMAATREGELEN

Negatieve effecten op beschermde soorten dienen zo veel mogelijk te worden voorkomen. Daarom zijn in dit hoofdstuk voorzorgsmaatregelen opgenomen ter voorkoming van verstoring of schade aan beschermde natuurwaarden.

Ten aanzien van voorzorgsmaatregelen voor andere soortgroepen dan vleermuizen wordt verwezen naar de quick scan rapportage (*RPS, maart 2016*).

Zorgplicht

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Gebruik bouwverlichting

Om de aanwezige foeragerende en passerende vleermuizen niet te verstoren en indirect schade toe te brengen aan kraamkolonies, wordt in de periode april tot en met november bij werkzaamheden geen gebruik gemaakt van breed uitstralende bouwverlichting in de periode tussen zonsondergang en -opkomst. Voor de zon-op-zon-onder-tijden kan de volgende internetpagina geraadpleegd worden:

<http://www.zonsondergangtijden.nl/tabel-zonsondergang-2017.html>

7. TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET

7.1. Wettelijk belang project

In het projectgebied dient de houtige vegetatie verwijderd te worden ten behoeve van bouwactiviteiten. De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waar een ingreep onder kan vallen, deze zijn opgenomen in het vrijstellingsbesluit (artikel 2, lid 3 van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten). Betreffende ingreep valt onder het volgende belang:

- j: uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

7.2. Noodzaak aanvragen ontheffing Flora- en faunawet

Naar aanleiding van de aangetroffen en te verwachten beschermde soorten, de negatieve effecten op deze soorten en de daaraan gekoppelde voorzorgsmaatregelen kan de volgende conclusie getrokken worden ten aanzien van de noodzaak voor een ontheffing:

- Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is voor dit project niet aan de orde, mits de voorgeschreven maatregelen omtrent bouwverlichting, nageleefd worden.

7.3. Wet Natuurbescherming

Aangezien de beschermde status van vleermuizen gelijk blijft na ingang van de nieuwe Wet natuurbescherming (naar verwachting per 1 januari 2017), blijven ook de bevindingen en de conclusies voor vleermuizen onder die wet van kracht.

Ten aanzien van algemene amfibieën is nog niet bekend of een vrijstelling kan worden aangevraagd of dat een ontheffing nodig is voor de Wet Natuurbescherming. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd in 2017, is het aan te bevelen om in 2017 ten aanzien van algemene amfibieën na te gaan of en welke voorwaarden gelden.

8. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

8.1. Samenvatting

De gemeente Gouda is voornemens een vrijkomende bouwkaavel te verkopen voor particuliere ontwikkeling. Voor deze ontwikkeling heeft een toetsing aan de Flora- en faunawet plaatsgevonden. Tevens heeft de toetsing ook deels plaatsgevonden ten aanzien van de Wet Natuurbescherming die naar verwachting op 1 januari 2017 in werking treedt. Van deze nieuwe wet zijn echter nog niet de volledige interpretatie en toepassing bekend.

Uit de uitgevoerde quick scan (van maart 2016), het uitgevoerde vleermuisonderzoek en de kennis van aanwezige soorten in de directe omgeving is een duidelijk beeld verkregen van de aanwezige en te verwachten beschermde soorten. Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de beschermde soorten en de effecten van de ingreep op deze soorten:

- Het projectgebied fungeert als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Het betreft geen essentieel foerageergebied, maar maakt deel uit van een groter foerageergebied in de omgeving.
- In de woning grenzend aan het projectgebied is naar verwachting een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aanwezig.
- Essentiële vliegroutes zijn binnen het projectgebied niet aanwezig, het projectgebied maakt geen deel uit van essentiële vliegroutes.
- Het uitvoeren van de werkzaamheden voor het verwijderen van de houtige vegetatie als de verdere bouwactiviteiten binnen het projectgebied, kan tijdelijk leiden tot verstoring van foerageergebied en verblijfplaatsen wanneer breed uitstralende bouwverlichting wordt toegepast.
- Het verwijderen van de houtige vegetatie heeft op de lange termijn geen negatief effect op de lokaal aanwezige populatie van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. In het projectgebied komt slechts een gering aantal dieren foerageren en in de directe omgeving blijft voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.
- Het verwijderen van de vegetatie heeft op de lange termijn geen effect op de mogelijk aanwezige verblijfplaats van ruige dwergvleermuis in de woning grenzend aan het projectgebied.
- Effecten op gunstige staat van instandhouding van lokale, regionale en landelijke populaties van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn niet aan de orde.
- Het projectgebied heeft geen functie voor jaarrond beschermde vogels met een vaste rust- en verblijfplaats zoals huismus, gierzwaluw of steenuil.
- Ten aanzien van overige soortgroepen wordt verwezen naar de rapportage van de quick scan (*RPS, maart 2016*).

8.2. Conclusie

Naar aanleiding van de aangetroffen en te verwachten beschermde soorten, de negatieve effecten op deze soorten en de daaraan gekoppelde voorzorgsmaatregelen wordt geconcludeerd dat een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet aan de orde is.

De voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd in het laatste kwartaal van 2016. Indien de werkzaamheden toch uitlopen tot in 2017, dan geldt het volgende advies: Ten aanzien van algemene amfibieën is nog niet bekend of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing nodig is voor de Wet Natuurbescherming. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd in 2017, is het aan te bevelen om ten aanzien van algemene amfibieën na te gaan of en welke voorwaarden bevoegd gezag Provincie Zuid-Holland hanteert.

9. BRONNEN

Geraadpleegde literatuur:

- Dietz, C., Helversen von, O., Nill, D., *Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, Utrecht 2011
- Medema, A., Tummers, S., *Quick scan Flora- en faunawet Achterwillenseweg te Gouda*, RPS, Leerdam 2016
- Nederpel, V. , 2016. *Vleermuisonderzoek Middenwillens te Gouda. In het kader van de Flora- en faunawet*. Rapport RA16160-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Geraadpleegde internetpagina's:

- mijn.rvo.nl
- www.quickscanhulp.nl
- www.vleermuis.net

1 Natuurwetgeving

In Nederland zijn ten aanzien van natuurwetgeving twee richtlijnen en twee wetten van toepassing: Natuurbeschermingswet

- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn
- Natuurbeschermingswet
- Flora- en faunawet

De Natuurbeschermingswet en de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beschermen gebieden die in het kader hiervan zijn aangewezen. De Flora- en faunawet is meer soortgericht en geldt daar waar beschermde soorten voorkomen.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die in 1979 is vastgesteld en is gericht op de bescherming van vogelsoorten binnen de Europese Unie (EU). De richtlijn verplicht de lidstaten tot de instandhouding van de in het wild levende vogelsoorten op hun grondgebied en heeft betrekking op de bescherming van vogels, hun eieren, nesten en leefgebieden.

De richtlijn draagt tevens zorg voor de extra bescherming van broed- en trekvogels die:

- met uitsterven worden bedreigd;
- gevoelig zijn voor veranderingen in de leefomgeving;
- als bijzonder zeldzaam beschouwd worden;
- bescherming nodig hebben vanwege de eisen die ze aan hun habitat stellen.

Voor de vogels die genoemd zijn op de lijst van kwalificerende soorten heeft de minister Speciale Beschermingszones (SBZ's) aangemeld en deze zijn als zodanig aangewezen door de EU. In deze gebieden en daar buiten mogen geen handelingen worden verricht die een negatief effect hebben op de voorkomende beschermde vogels (o.a. omtrent het doden, vangen of verstoren). Voor de aangewezen Vogelrichtlijngebieden geldt ook het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en het daarmee samenhangende toetsings- en afwegingskader, zoals in artikel 6 van de Habitatrichtlijn is opgenomen.

Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn is complementair aan de Vogelrichtlijn en richt zich op de bescherming van bijzondere planten- en diersoorten (uitgezonderd vogels) en hun leefgebieden.

De in de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen zijn gericht op:

- het behoud van natuurlijke habitat en ecosystemen;
- de bescherming van leefgebieden van bepaalde dieren en planten.

Met de richtlijn wordt getracht een Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen (Natura 2000), zodat migratie van planten- en diersoorten binnen de EU mogelijk wordt gemaakt.

Zowel voor soorten als natuurlijke habitat kunnen door de lidstaten SBZ's aangemeld worden (gebieden van communautair belang). Deze moeten door de Europese Commissie worden goedgekeurd. Activiteiten die de soorten en habitat binnen een SBZ aantasten zijn verboden. Tevens moeten de milieueffecten van deze activiteiten worden beoordeeld. Wanneer een activiteit van groot openbaar belang (activiteit i.v.m. menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of verbetering van het milieu) is, kan in sommige gevallen ontheffing worden verleend. Wel moeten dan respectievelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen.

In bijlage I van de Habitatrichtlijn wordt de beschermde habitat genoemd. In bijlage II zijn de planten- en diersoorten genoemd, waarvan de habitat beschermd moet worden om deze soorten in stand te houden. Een aantal van deze soorten heeft een prioritaire status, wat inhoudt dat niet alleen de soort, maar ook de leefomgeving hiervan als beschermd beschouwd moet worden.

In bijlage IV worden de soorten genoemd die strikte bescherming genieten. Het is verboden deze soorten te doden, te vangen, te verontrusten of hun habitat aan te tasten. Dit geldt niet alleen binnen de SBZ's, maar ook daar buiten. Veel soorten uit bijlage IV zijn ook genoemd in bijlage II.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet is een gebiedsbeschermingswet, waarin de aanwijzing van gebieden als 'Beschermd natuurmonument' is geregeld. In de beschermde gebieden zijn handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of planten en dieren verboden zonder vergunning.

In 1998 is de Natuurbeschermingswet herzien. Sindsdien is het voor de minister van Economische Zaken (EZ) mogelijk beschermde landschapsgezichten aan te wijzen, alsmede gebieden die wegens internationale verplichtingen beschermd moeten worden (SBZ's). Daarnaast heeft het Rijk een aantal beschermingstaken gedelegeerd aan de provincies (o.a. verlenen van vergunningen).

In 2005 is de Natuurbeschermingswet gewijzigd. Het doel van deze wijziging is de gebiedsbeschermingscomponent van de Vogel- en Habitatrichtlijn beter te verankeren in de Nederlandse natuurwetgeving.

De Natuurbeschermingswet bestaat uit drie onderdelen:

- aanwijzing van vogel- en habitatrichtlijngebieden (artikel 10a);
- beheer van deze gebieden (artikel 19a, 19b en 19c);
- toetsen van plannen, projecten en andere handelingen in of nabij deze gebieden (artikel 19d, 19e, 19f, 19g en 19h).

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gericht op de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Sinds augustus 2009 is een aangepaste beoordeling van toepassing en sinds juli 2012 is een aanscherping van de aangepaste beoordeling van toepassing. De Flora- en faunawet is een raamwet, hetgeen inhoudt dat alleen de hoofdlijnen zijn opgenomen. De uitwerking van deze hoofdlijnen is geregeld in aparte besluiten en regelingen.

De Flora- en faunawet is ontstaan uit een aantal Nederlandse soortbeschermingswetten (Vogelwet 1936, Wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantensoorten, Jachtwet, Nuttige dierenwet 1914 en hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet) en de soortbeschermingscomponent uit de Europese

Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze Europese soortbescherming heeft met de Flora- en faunawet een Nederlandse vertaling gekregen en vervangt deze. Ook de Nederlandse soortbeschermingswetten zijn vanaf de inwerkingtreding vervangen door de Flora- en faunawet.

Hoofdstuk II (artikel 3, eerste en tweede lid, en artikel 4, eerste, tweede en derde lid) van deze wet bevat bepalingen aangaande de aanwijzing van beschermde planten- en diersoorten. De aanwijzing op nationale gronden heeft plaatsgevonden bij Algemene Maatregel van Bestuur (Staatsblad 523 28 november 2000, Staatscourant 13 maart 2002). Internationaal gezien zijn bij ministeriële regeling de soorten overgenomen uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn.

Uitgangspunt in de Flora- en faunawet is het “nee-tenzij”-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is bij uitzondering mogelijk. Het beschermen van soorten wordt door de wet op twee manieren mogelijk gemaakt:

1) Het verbieden van een aantal handelingen die schadelijk zijn voor beschermde planten of dieren.

Op basis van artikel 8 is het verboden om beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen. De artikelen 9 tot en met 12 zijn gericht op het beschermen van diersoorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9), opzettelijk te verontrusten (art. 10), nesten, holen, andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11) en eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art 12).

2) Het aanwijzen van kleine terreinen of objecten als beschermde leefomgeving.

Hoofdstuk IV bepaalt dat Gedeputeerde Staten de mogelijkheid hebben om plaatsen die van grote betekenis zijn voor een beschermde planten- of diersoort aan te wijzen als beschermde leefomgeving.

Op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet kan ontheffing worden verleend voor handelingen die in strijd zijn met de verboden uit de wet. Per 23 februari 2005 is het een en ander veranderd ten aanzien van de ontheffingen voor de Flora- en faunawet. Aanleiding hiervoor is het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere aanwijzingen (AMvB artikel 75).

Met de komst van AMvB artikel 75 is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Dat scheelt het doorlopen van de tijdrovende ontheffingsprocedure. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Kort gezegd komt de regeling hierop neer:

Als uw werkzaamheden vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling, geldt in veel gevallen een vrijstelling. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- 1) een algemene vrijstelling (voor algemene soorten, deze zijn opgenomen in tabel 1);
- 2) een vrijstelling op voorwaarde dat u handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzamer soorten, opgenomen in tabel 2).

Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling. Als uw werkzaamheden niet vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling en er is een reële kans van schade aan beschermde dieren of planten, dan moet vooraf een ontheffing worden aangevraagd.

Voor zeldzame soorten (deze zijn opgenomen in tabel 3) is ten aanzien van de genoemde werkzaamheden geen vrijstelling van toepassing en moet ook ontheffing worden aangevraagd. Wanneer een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet wordt aangevraagd dient voor tabel 3-soorten het wettelijk belang van de ingreep aangegeven te worden. Bij een ruimtelijke ingreep gaat het doorgaans om de volgende belangen:

- Bescherming van flora en fauna (belang b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d)
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (belang e)
- Uitvoeren van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).

Voor tabel 3-soorten die ook in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen (waaronder alle vleermuizen) kan alleen een ontheffing worden afgegeven voor belang b, d en e. Indien het hier alleen om een verstoring van vaste rust- en verblijfplaats gaat is het in bepaalde gevallen mogelijk een ontheffing te krijgen op basis van belang j.

Rode lijsten

Op Rode lijsten staan soorten die worden bedreigd in hun voortbestaan. In Nederland is inmiddels voor negen soortgroepen een Rode lijst gepubliceerd in de Staatscourant:

- vogels
- dagvlinders
- zoogdieren
- reptielen en amfibieën
- paddenstoelen
- libellen
- krekels en sprinkhanen
- korstmossen
- zoetwatervissen.

De Rode lijsten komen voort uit het Verdrag van Bern. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en kwetsbaar zijn. Rodelijstsoorten genieten geen wettelijke bescherming. Wel is in de Flora- en faunawet (artikel 7) wettelijk vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en onderzoek naar deze soorten bevordert. Provinciale en gemeentelijke overheden en terreinbeherende instanties worden geacht rekening te houden met de Rode lijsten bij het uitvoeren van beheer en het formuleren van beleid.

2 Verspreidingskaart vleermuisonderzoek

